Fra Det Kgl. Biblioteks tekstportal (tekster.kb.dk)

Forfatter: Ewald, Johannes

Titel: Udrag fra HERR PANTHAKAKS HISTORIE

Citation: Ewald, Johannes: ”Johannes Ewalds samlede skrifter”, i Ewald, Johannes: *Johannes Ewalds samlede skrifter*, Gyldendal, (1969), s. 31. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-ewald06val-shoot-idm140353512320928/facsimile.pdf (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Johannes Ewalds samlede skrifter

Tilhængere, der nogenledes kunde tænke, til ligesaa mange Tvivlere, som langtfra ikke vilde befatte sig, med at undersøge nogen Ting, da de ikke kunde vente sig mindste Nytte, mindste Vished af deres Undersøgelser. — Dog et er det at de fleeste Mennisker og i sær Philosopher har Egenkjærlighed nok, til at tiltroe sig den Forstand, som de dømmer alle andre Mennisker fra — Et andet er det, at det er en Fordom, der som man veed, sjelden bliver undersøgt, og hvis Svaghed endnu sjeldnere bliver mærket. —

Endnu maae vi sige dette til Herr Misocosmi Be-
26 rømmelse, || at han, da han ikke kunde tiltroe sin Lærling nogen Dømme-Kraft, belæssede Hans Hukommelse med alt det den kunde romme, for ikke at skikke ham reent tomhoved fra sig. — Sprog, Historie, især hvad Navne Aarstal, og enkelte Begivenheder angaaer, de nødvendige Præcepta og sligt, lærde han følgelig af Grunden — En Post hvori den gode Herr Conrector igjen per Accidens handlede fornuftigt; da Ungdommen er Hukommelsens Tid, og vi sjelden kan, men endnu sjeldnere gider lære udenad naar vi bliver gamle. —

Af det Foregaaende seer man og, at vor Christian, maatte blive arbeydsom, ydmyg og taalmodig; og følgelig, naar alting bliver nøye beregnet, vinde ligesaameget, om ikke meer, end han tabte, ved at blive i otte Aar underviist, og opdraget af Herr Misocosmus. —

Cap. III. —

En af Madame Küchleins Brødre blev imidlertid employert ved Vaysen-Huuset i Halle, og dette var et lovligt Kald for hendes Søn at begive sig derhen. — Men det vilde være os ligesaalet at sige hvad Noah tilbragte sin Tid med i Arken, som at fortælle, hvad den gode Christian, tog sig for eller lod tage for med sig i den Tid han opholdt sig her. To Ting veed vi — den ene, hvilken næsten synes

utroelig, at han ved sin Udkomst, paa engang foragtede Menniskene og søgte deres Selskab meer end nogentid før — den anden at han samme Tid tiltoeg sig det Navn, hvorunder vi først lærte at kjende ham, og sin øvrige Leve-Tiid skrev sig Christian Pantakak. —

Vi faae her et Anfald af Ethymologie, som vi umueligt kan imodstaae — Vi tykker allerede paa den tredie Pen, for at finde den egentlige Oprindelse af dette barbariske Navn —

Ifald et hvert Bogstav er Begyndelses-Bogstavet til et Ord, saa kan det sige:

*P*lagende *A*ander, *N*arre, *T*yranner, *H*yklere
*A*vlede *K*iødet *A*f *K*iød. —

Det kunde endelig og sige:

*P*røv *A*lting *N*arr! — *T*ak *H*immelen! — *A*l-
godhed *K*iædes *A*f *K*nur

Ja hvad skal vi nu? — Vi kunde fristes til, for paa engang at komme ud af alle Vidtløftigheder, at deriuere det ligefrem af det gode danske Ord: Pandekage — Dog vi ønske Fædrene-Landet og den lærde Verden til ‖ Lykke; thi nu fandt vi det paa engang: Det kommer ufeylbarligt af det Græd-ske Πάντα Κακά; (alting er ont) Og hvem der ikke kan see, at det kommer heraf, den maae være stokblind. —

Det samme Stød, som aabnede Døren paa vor Panthakaks Due-Slag eller Faare-Stie, hvad man vil kalde det; havde befried hans Moder fra det Aegyptiske Fængsel, som hun i saa mange Aar havde sukked over — Madame Küchlein blev samlet med sine Fædre, efterladende sig over Formodning store Midler, og Herr Panthakak til sin eneste Arving, en liden Summa undtagen, som han skulde betale ud til hendes Brødre, følgelig hans Morbrødre; eller rettere, ifald man bør troe den hemmelige Krønike, og hendes Søns egne Formodninger, hans Farbrødre. — Han begræd sin Moder, talte hendes Penge, eftersaae hendes Breve, og